

Med flygere til havs

Taler

Nordahl Grieg

Dato

29 mars 1941

Sted

Radiotale til Norge

- 1 Atlanterhavs-slaget er i full gang. Sjøfolkene er i forreste kamplinje - ikke minst våre 30.000 norske sjøfolk. Vår dongeriklædte armé på dekket og dørken - sån som vi også gjorde det forrige gangen, da det var mot nederlaget, for dem. De kaller flyene sine for "kondorer" og ubåtene for "ulver". Har disse sjøfolkene våre
- 5 ikke skam i livet, er de ikke vettskremte? De er ikke det. Jeg har sett dem gå fra destroyeren som fisket dem op etter torpederingen, direkte ombord i et nytt skip som skulle ut der de kom fra. De hadde rett til en måned i land, men de lot ikke klærne bli tørre på kroppen. Dette var krig, og de lot seg ikke slå.
- 10 Men dette muntre, selvfølgelige motet, til å tåle og våge, som er forutsetningen for at vi overhodet kan føre krig ute i Atlanterhavet, kan ikke vinne den. Det må marinen og flyvåpenet gjøre. De må verge skipene. Jeg har vært ved en av kystkommandoens flygebåtstasjoner, og har sett det arbeid som her ble gjort. For en tid siden var jeg på et patruljetokt ute i Midt-Atlanteren, og skal fortelle
- 15 litt fra det.

- Alt kan selvsagt hende på en slik tur. En av flygerne ved stasjonen hvor jeg var, har ved slike anledninger gjort det av med ialt 4 u-båter, en annen møtte forleden på hjemturen 2 Junckers som han skjøt ned, og en tredje fikk for en tid
- 20 siden øye på en livbåt, full av mennesker, langt ute tilhavs, det var svær sjø, men han gikk ned og fikk alle sammen, 21 mann halt inn gjennom baugen på flygebåten. De hadde drevet omkring i tre døgn i kulde og uvær. Langs toppen av en dønning jog flygebåten bortover og tilværs: Et par timer etter var de iland. Vi opplevet ingenting - vi løste den oppgaven som var gitt oss og kom tilbake
- 25 igjen.

Det var svarte natten da vi kjørte utover i motorracer til flygebåten. En etter en av mannskapet krøp inn i buken av båten, gikk hurtig gjennom messerummene i nedre dekk med små rop av velvære over å være hjemme igjen, og op

stalleideren til øverste dekk hvor alt foregår. Snart drønnet de 4 motorene, vi var oppe, det bar tilhavs. I tindrende solskinn kom vi tilbake ut på ettermiddagen etter å ha vært i luften noe over 13 timer.

35 Siden det til å begynne med ikke var noe å se, og det var en lang tårn foran oss, gikk jeg nedenunder og la meg. Alle lys var slukket, her var stummende mørkt og kalt, det pep og hven, hele himmelrommet jog brusende igjennom, en var tapt i en følelse av skjebne, av uvirkelige makter som drev sitt spill med ens lille liv. Jeg gikk op leideren igjen, og hvor meget interessantere det var: For her var 40 skjebnen temmet, av menns arbeid, av kyndighet. Ved sine arbeidsboder bøyet under lyset satt radiotelegrafist og navigatør, forut bak et teppe, satt de to flygerne. Undertiden så jeg et glimt av skytterne, når en staldør ble åpnet.

Førsteflygeren, sjefen var som alle de andre, en ganske ung mann. På hodet bar 45 han en ildrød nisselue med lang dusk. Næstførereren var franskmann, skytteren akterut New-Zealander, resten engelskmenn. De hadde fulgt sin sjefs eksempel, alle sammen bar toppluer men blå eller gule, og med liten dusk. Det var som et bilde, tror jeg, på disiplinen ombord, et muntert fint kameratskap, men der var alikevel ingen tvil; en hadde rød topplue og den lengste dusken.

50 De elsket flyge båten sin, det forstod jeg under samværet både ombord og andre steder. På en merkelig måte hadde den fortrin overfor alle andre flyge båter av nøyaktig samme type. Den var uovertreffelig, dens motorer, dens lekende letthet til å manøvrere, dens ildkraft i baugen-, midskips- og akter; de fryktet ingenting 55 under himlen ombord i sin båt.

De og båten var et hele; de måtte være usårlig, derfor arbeidet de ivrig etter å lære mer - alltid mer. Båten hadde aldri sviktet dem - de måtte ikke svikte den.

60 Ut på morgensiden ble det blekt måneskinn. Vi så skumskavlene under oss gjennom den disige luften. Vi hadde holdt en og samme kurs - vi skulle være nær målet. Sjefen vår talte i radiotelefonen; han hadde fått forbindelse med et av krigsskipene som vokter konvoien. Stemmen nede fra skipet sa vi var velkommen og nevnte skipets navn. Det var en norsk destroyer - en av de 50 som var blitt overført fra De forente Stater. Nå så vi konvoien. Synsfeltet var 65 ikke stort og det var som hele havet under oss var fullt av fartøyer. Frem og tilbake jog noen krigsskip, nervespente som levende vesener, søkende etter spor.

70 Det grydde av en grå skyet dag. Vi cirklet over skipene, fløy forover, langt ut til
sidene og akterut for å se etter u-båter; så kom vi et slag tilbake igjen. På båtene
under så vi skikkelser gå forover, det var frokosttid, det var vel med kaffen og
matbakken. Vi oppe i luften holdt lag med dem. 2 og 2 ad gangen gikk
nedenunder, hvor kokken hadde ferdig rykende kakao, stekt flesk og speilegg
75 med sån fin hvit hinne over.

I timesvis krysset vi herute. Skyene lå lavt, og når vi hadde strøket over
konvoien, mistet vi den hurtig av syne. En gang da vi kom pludselig tilbake, ut
av en sky, rett over skipene, så vi at de sprang til kanonene, og mitraljøsene ble
80 rettet oppover mot oss, så så de hvem det var, og vinket til oss.

Ut på formiddagen gikk alarm i flygebåten. Et annet fly nærmet seg. En
forhåpningsfull glede bredte seg over mennene med nissehuene, inntil det viste
seg at flyet som kom var en venn; det var avløsningen. Sjefen vår talte for siste
85 gang til mannen nede på destroyeren; lykke til - så satte vi kursen tilbake igjen
mot land. Vi fløy i klar, blå luft over blennende snøfjell av skyer.

Bak oss krysset den nye flygebåten over konvoien som tungt og langsomt
arbeidet seg frem over havet.
90

95 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/med-flygere-til-havs>

100

105